

Centrum pre deti a rodiny DORKA, n.o., Hemerkova 28, 040 23 Košice

**PROGRAM CENTRA PRE DETI A RODINY,
DORKA, n.o.**

KOŠICE

S účinnosťou od 1/2026

Náležitosti programu centra pre deti a rodiny

a) kontaktná adresa centra, telefónne číslo a iné kontaktné údaje

Názov organizácie:	DORKA, n.o.
IČO:	35582171
Právna forma:	nezisková organizácia
Štatutárny zástupca organizácie:	Ing. Martina Deliová
Kontaktná adresa centra:	Hemerkova 28, 040 23 Košice
Tel. číslo:	+421 948 330 737 +421 948 931 007
E-mail:	centrumdeti@centrumdorka.sk deliova@centrumdorka.sk
Web stránka:	http://www.centrumdorka.sk

b) adresa miesta vykonávania opatrení

Miesto výkonu opatrení:

- DORKA n.o., Hemerkova 28, 040 23 Košice

c) účel centra podľa § 45 ods. 1 písm. a) až d) zákona

Centrum pre deti a rodiny DORKA, n.o. (ďalej len centrum) vykonáva opatrenia podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 45 ods. 1 písm. a) zákona:

- opatrenia dočasne nahradzujúce dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia (pobytové opatrenia súdu).

Centrum pre deti a rodiny vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa zákona č. 305/2005b Z. z. podľa § 4 ods. 1 písm. d) a § 4 ods. 6:

- v prostredí utvorenom a usporiadanom na výkon opatrení podľa tohto zákona,
- v priestoroch subjektov oprávnených na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

d) druh vykonávaných opatrení, ak účelom centra je vykonávanie opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia (ďalej len „pobytové opatrenie súdu“)

Centrum vykonáva pobytové opatrenia súdu na základe rozhodnutia súdu o:

- a) nariadení ústavnej starostlivosti,
- b) nariadení neodkladného opatrenia,
- c) uložení výchovného opatrenia.

e) forma vykonávania opatrení podľa § 45 ods. zákona

Centrum vykonáva opatrenia podľa § 45 ods. 4 písm. a) – **pobytovou formou.**

f) opis cieľovej skupiny centra

Cieľovou skupinou sú:

- podľa § 46 ods. 1 písm. a) bod 3. – deti vo veku 0 do 18 rokov, ktoré sú do centra umiestnené na základe rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia, o uložení výchovného opatrenia a o nariadení ústavnej starostlivosti,
- podľa § 46 ods. 1 písm. a) bod 2. – na základe požiadania dieťaťa,
- centrum vykonáva aj opatrenia podľa § 46 ods. 1 písm. b) bod 2. – pre mladého dospelého, po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti na základe dohody o predĺžení pobytu, najdlhšie do 25 rokov veku.

h) celkový počet miest v centre

Celkový počet miest v centre je **30**, z toho:

- **10 miest** v samostatne usporiadanej skupine v jednej budove na Hemerkovej 28 v Košiciach,
- **20 miest** v profesionálnych náhradných rodinách.

i) opis vnútorných priestorov a vonkajších priestorov centra, ak centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou, opis podmienok zachovania súkromia vrátane opisu podmienok na osobnú hygienu detí a plnoletých fyzických osôb, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia pobytovou formou

Opis vnútorných priestorov

Samostatne usporiadaná skupina Centra pre deti a rodiny sa nachádza na prízemí objektu a tvorí uzatvorený celok.

Pre deti sú k dispozícii štyri trojlôžkové izby, každá so samostatným zariadením na osobnú hygienu (WC, umývadlo, sprcha, príp. vaňa). Každé dieťa má vlastné lôžko, skriňu, poličku na osobné veci a nočný stolík. V izbe sa nachádza tiež písací stôl a stoličky.

Medzi dvomi izbami (určenými pre mladšie deti) je umiestnená miestnosť pre vychovávateľov tiež so samostatným zariadením na osobnú hygienu. Izba vychovávateľov je v priamej nadväznosti prepojená dverami s izbami mladších detí.

Miestnosť pri vstupe do centra slúži ako priestor pri prijímaní nového dieťaťa do centra. Disponuje samostatným zariadením na osobnú hygienu (WC, umývadlo, sprcha, prebaľovací pult, závesná skrinka a lavička).

V centre sa tiež nachádza spoločenská miestnosť/herňa, študovňa a kuchyňa prepojená s jedálňou. Priestory pre deti sú vybavené zariadením a nábytkom podľa charakteru činností. Spoločenská miestnosť/herňa je vybavená obývacou stenou s televízorom, poličkami na hračky, sedačkou a sedacími vakmi. Študovňa, ktorá zároveň slúži aj ako priestor pre kreatívne činnosti detí je vybavená písacími stolmi so stoličkami, skrinkami a poličkami na uloženie kníh a počítačmi.

Stravovanie detí je zabezpečené vo vlastnom stravovacom zariadení, ktoré má samostatný vstup pre príjem surovín. Kuchyňa je členená na varnú časť, umýváreň stolového a kuchynského riadu a komory na uskladnenie potravín. Na kuchyňu nadväzuje jedálenská časť s kapacitou 12 miest.

V priestoroch centra je umiestnená kancelária sociálneho pracovníka a kancelária psychológa.

V technickej časti centra je práčovňa s príslušným zázemím, priestory na uskladnenie mimosezónneho šatstva a ďalších potrieb, sklad na uloženie čistiacich prostriedkov a výlevka.

Návštevy, ktoré prichádzajú na stretnutia s deťmi (rodičia, príbuzní, osoby blízke dieťaťu) sú prijímané v návštevnej miestnosti, ktorá sa nachádza pri vstupe do objektu DORKA, n.o.

Opis vonkajších priestorov

K objektu prislúchajú 1 nekryté átrium, ktoré sa využíva ako detské ihrisko s preliezkami a šmýkačkou pre deti. V lete je využívané aj ako priestor pre bazén. Na rôzne športové a oddychové aktivity má centrum k dispozícii vlastný oplotený dvor so záhradou, v ktorom sa nachádza altánok, záhradný domček so záhradníckymi a športovými potrebami, pieskovisko a lavičky.

Opis podmienok zachovania súkromia vrátane opisu podmienok na osobnú hygienu

Usporiadanie nábytku a vybavenie centra zohľadňuje potrebu súkromia každého dieťaťa. Každé dieťa má vlastnú posteľ, skriňu, nočný stolík a poličku na svoje osobné veci. Chlapci sú ubytovaní oddelene od dievčat. Každá izba je vybavená samostatným zariadením na osobnú hygienu (WC, umývadlo, sprchový kút, príp. vaňa). V prípade potreby vychovávateľa pomáhajú mladším deťom pri osobnej hygiene.

Deti sa učia rešpektovať osobný priestor a súkromie iných, predovšetkým pri hygiene, základných sebaobslužných činnostiach (obliekaní, prezliekaní), vkročení do izby, ktorú neobývajú. Rešpektovanie osobného priestoru, súkromia, zohľadnenie potrieb iných sú predmetom diskusií počas stretnutia skupiny.

j) počet zamestnancov centra, štruktúra pracovných miest s uvedením dosiahnutého vzdelania
---

Odborný tím centra:

- **sociálny pracovník** – vysokoškolské vzdelanie II. stupňa, odbor sociálna práca; vyššie odborné vzdelanie pedagogické, odbor vychovávateľstvo; špecializačné kvalifikačné štúdium špeciálnej pedagogiky pre vychovávateľov v špeciálnych školách, v internátnych špeciálnych školách a špeciálnych výchovných zariadeniach,
- **sociálny pracovník** – vysokoškolské vzdelanie II. stupňa, odbor sociálna práca-1/5 úväzok,

- **psychológ a zodpovedný zástupca centra** – vysokoškolské vzdelanie II. stupňa, odbor psychológia,
- **špeciálny pedagóg so zameraním na logopédiu pre deti s narušenou komunikačnou schopnosťou** – ktorý pracuje na dohodu o pracovnej činnosti podľa aktuálnych potrieb detí, s ukončeným vzdelaním vysokoškolské vzdelanie II. stupňa, odbor učiteľstvo a s ukončeným vzdelávaním na doplnenie kvalifikačných predpokladov v študijnom odbore špeciálna pedagogika, v študijnom programe špeciálna pedagogika, v špecializácii: Pedagogika detí s narušenou komunikačnou schopnosťou,
- **sociálny pracovník (NP RVOSPO)** – vysokoškolské vzdelanie II. stupňa, odbor sociálna práca,
- **psychológ (NP RVOSPO)** – vysokoškolské vzdelanie II. stupňa, odbor psychológia.

V samostatne usporiadanej skupine zabezpečujú starostlivosť:

- **vychovávateľ** – vysokoškolské vzdelanie II. stupňa, odbor sociálna práca, doplňujúce pedagogické vzdelanie zamerané na vyučovanie profesijných predmetov,
- **vychovávateľ** – vysokoškolské vzdelanie II. stupňa, odbor špeciálna pedagogika,
- **pomocný vychovávateľ** – vysokoškolské vzdelanie II. stupňa, odbor učiteľstvo náboženstva a etickej výchovy,
- **pomocný vychovávateľ** – vyššie odborné vzdelanie, odbor učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo,
- **pomocný vychovávateľ** – vysokoškolské vzdelanie I. stupňa, odbor sociálna práca, vyššie odborné vzdelanie,
- **gazdiná** – s ukončeným stredným odborným vzdelaním.

V profesionálnych náhradných rodinách poskytuje starostlivosť deťom od 0 do 6 rokov veku 11 profesionálnych náhradných rodičov, ktorí spĺňajú **kvalifikačný predpoklad**.

Kvalifikačný predpoklad je získanie najmenej:

- nižšieho stredného odborného vzdelania alebo stredného odborného vzdelania,
- úplného stredného všeobecného vzdelania alebo úplného stredného odborného vzdelania, ak dieťa vyžaduje zvýšenú starostlivosť z dôvodu, že bolo týrané alebo sexuálne zneužívané.

Odbornú pomoc centrum zabezpečuje aj u iných poskytovateľov. Ak je to v záujme dieťaťa, využívame služby:

- Centier poradenstva a prevencie a Centier špeciálno-pedagogického poradenstva,
- pedopsychiatra,
- klinického psychológa,
- klinického logopéda a pod.

k) opis oboznámenia detí, rodičov a iných fyzických osôb s programom centra

Dieťa je pri prijatí sociálnym pracovníkom a psychológom oboznámené s fungovaním centra vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť. Rodičia a iné blízke osoby dieťaťa sú pri prvom osobnom kontakte (prípadová konferencia, návšteva dieťaťa v zariadení) príp. telefonickom kontakte informovaní o obsahu programu centra, o formách a postupoch práce s dieťaťom, o voľnočasových aktivitách, o možnostiach kontaktovania sa so svojimi deťmi. Rodičia, deti ako aj iné fyzické osoby sa môžu zoznámiť s detailným obsahom programu centra aj prostredníctvom webovej stránky <http://www.centrumdorka.sk>, na ktorej je zverejnený.

l) opis odborných metód práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre a spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov do odbornej práce centra

Centrum vykonáva sociálnu prácu, psychologickú pomoc, starostlivosť, výchovu, diagnostiku a ďalšie odborné činnosti. Deťom, pre ktoré vykonáva pobytové opatrenie v centre zabezpečuje zdravotnú starostlivosť, utvára podmienky na prípravu na školské vyučovanie, záujmovú, športovú, kultúrnu, rekreačnú činnosť, voľno-časové aktivity a na prejavovanie náboženského vyznania a viery. Mladým dospelým pomáhame

zabezpečovať zdravotnú starostlivosť, utvárať podmienky na vzdelávanie a prípravu na povolanie.

Metódy sociálnej práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami:

Prípadová sociálna práca prebieha v centre v jednotlivých etapách:

1) Prvý kontakt s dieťaťom počas prijímania do zariadenia – pomoc dieťaťu na uľahčenie jeho príchodu do zariadenia a zvládnutie adaptačných problémov (primeranú jeho veku a rozumovým schopnostiam), zber a hodnotenie dát, sociálna evidencia.

2) Sociálna diagnostika

- komplexné posúdenie situácie dieťaťa – po prijatí dieťaťa na základe rozhodnutia súdu o neodkladnom opatrení alebo o uložení výchovného opatrenia realizujeme v priebehu prvého mesiaca, výsledkom komplexného posúdenia sú odporúčania pre nastavenie cieľa odbornej práce s dieťaťom a následne čiastkových plánov,
- vykonanie odbornej metódy podľa § 11 ods. 3 písm. b) 5. bod zákona č. 305/2005 Z. z. – do dvoch týždňov odo dňa umiestnenia dieťaťa v centre usporiadanie prípadovej konferencie za účasti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, odborného tímu centra, zástupcu obce (v ktorej má rodina obvyklý pobyt), dieťaťa, rodičov, príbuzných a iných blízkych osôb,
- vstupná diagnostika dieťaťa.

3) Plánovanie – za spolupráce s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, obcou, rodinou dieťaťa a dieťaťom (ak je to možné vzhľadom na jeho vek a rozumovú vyspelosť) vypracujeme Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa, ktorý je súborom čiastkových plánov – plánu sociálnej práce, plánu výchovnej práce s dieťaťom a hlavných úloh psychologickéj činnosti psychológa centra. Pri jeho vypracovaní vychádzame z *Plánu sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou*, ktorý vypracoval orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Najmenej rok pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa s ním centrum vypracuje *Plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého*.

Po dovŕšení plnoletosti mladého dospelého, ak sa s ním centrum dohodne na jeho zotrvaní v centre vypracujeme spoločne *Plán osamostatňovania sa mladého*

dospelého, ktorého súčasťou je aj predpokladaný spôsob zabezpečenia si ďalšieho bývania.

4) *Sociálna intervencia*

a) Práca s dieťaťom a mladým dospelým:

- ako jednotlivcom alebo v rámci skupiny – s využitím metód pozorovania a rozhovorov, napĺňanie aktuálnych potrieb dieťaťa vyplývajúce z výsledkov diagnostiky, dosiahnutej úrovne psychického, fyzického a sociálneho vývinu, zabezpečenie osobného vybavenia dieťaťa, poradenstvo, nácvik sociálneho správania a rôznych zručností, rozvíjanie súrodeneckých vzťahov;
- pri príprave dieťaťa na náhradnú rodinnú starostlivosť a nadväzovania osobného vzťahu medzi dieťaťom a žiadateľom o náhradnú rodinnú starostlivosť spolupracuje centrum s určeným orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately;
- príprava na osamostatnenie sa mladého dospelého – počas pobytu starších detí v centre ich zapájame do rôznych praktických činností s cieľom nadobudnúť potrebné zručnosti (napr. varenie, pranie, žehlenie, nákupy, finančná gramotnosť, a pod.).

b) Práca s rodinou dieťaťa:

Centrum pri vykonávaní pobytového opatrenia súdu rešpektuje práva a povinnosti rodiča dieťaťa alebo osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa. Centrum ďalej:

- v spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately prizýva rodičov dieťaťa, príbuzných a iné blízke osoby dieťaťa na prípadové konferencie;
- zapája rodinu do prípravy individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa;
- umožňuje rodičovi, príp. osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa udržiavať kontakt s dieťaťom prostredníctvom osobných návštev v centre, telefonicky, príp. písomne;
- počas návštev v zariadení poskytuje rodičovi pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí a informuje rodiča o aktuálnom zdravotnom stave

dieťaťa, jeho školskom prospechu ako aj psychickom, fyzickom a sociálnom vývine;

- so súhlasom orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately z dôvodu udržiavania kontaktu dieťaťa s rodinou, umožňuje centrum dieťaťu návštevy a krátkodobý pobyt v rodine (o týchto návštevách vedie záznamy, v ktorých zaznamenáva vplyv pobytu dieťaťa mimo centra na jeho psychický, fyzický a sociálny vývin);
- kontakt odborného tímu centra s rodinou v ich prirodzenom prostredí – získanie informácií, pozorovanie interakcií v rodine, anamnestické a poradenské rozhovory s členmi rodiny, motivovanie k spolupráci, posilňovanie a upevňovanie pozitívnych zmien v rodine;
- sanácia rodiny – upevňovanie vzťahov medzi dieťaťom a rodinou, umožnenie bezpečného návratu dieťaťa späť do rodiny.

c) Spolupráca s inými subjektami

Počas výkonu pobytového opatrenia v centre úzko spolupracujeme:

- s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri hodnotení situácie rodiny, plánovaní, vyhodnocovaní plánov, príprave detí na náhradnú rodinnú starostlivosť, a pod.;
- pri zabezpečovaní zdravotnej starostlivosti dieťaťu spolupracujeme s pediatrom, stomatológom, príp. ostatnými odbornými lekármi podľa potrieb dieťaťa;
- pri zabezpečovaní vzdelávania detí a prípravy na povolanie spolupracujeme so školami, ktoré deti navštevujú;
- pri zabezpečovaní odbornej diagnostiky dieťaťa spolupracujeme s odborníkmi z Centier prevencie a poradenstva alebo Centier špeciálno-pedagogického poradenstva;
- pri hodnotení situácie dieťaťa prizývame na prípadové konferencie aj zástupcov obce, v ktorej má rodina obvyklý pobyt;
- pri organizovaní a realizácii rôznych kultúrnych a športových podujatí pre deti spolupracujeme so Spoločnosťou priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar, mestskými časťami Košíc, OZ Otcovo srdce, a pod.

5) Ukončenie prípadu

- príprava dieťaťa na odchod zo zariadenia na návrat dieťaťa do biologickej rodiny – krátkodobé pobyty dieťaťa v rodine pred ukončením poskytovania starostlivosti, psychologická pomoc, sociálne poradenstvo dieťaťu a rodine,
- príprava dieťaťa pri odchode do náhradnej rodinnej starostlivosti – zabezpečenie prípravy na náhradnú rodinnú starostlivosť a zabezpečenie nadväzovania vzťahu medzi dieťaťom a žiadateľom o náhradnú rodinnú starostlivosť, umožnenie krátkodobých pobytov u žiadateľov, vopred pred umiestnením dieťaťa preverenie vhodnosti prostredia a priebežné overovanie úrovne starostlivosti o dieťa počas pobytu mimo zariadenia,
- ak sa vykonávanie pobytového opatrenia súdu skončí nadobudnutím plnoletosti dieťaťa, centrum na základe žiadosti mladého dospelého podanej do dvoch rokov odo dňa skončenia vykonávania pobytového opatrenia, pokračuje v poskytovaní starostlivosti. To neplatí, ak nadobudnutím plnoletosti skončilo vykonávanie výchovného alebo neodkladného opatrenia a nebol podaný návrh na nariadenie ústavnej starostlivosti. Starostlivosť mladému dospelému centrum poskytuje do jeho osamostatnenia sa (zabezpečenie si bývania a schopnosť samostatne sa živiť), najdlhšie do 25 rokov veku na základe písomne dohodnutých podmienok. Ak sa centrum nedohodne s mladým dospelým na podmienkach jeho zotrvania v centre, do siedmich dní odo dňa doručenia žiadosti mu písomne oznámi dôvody neuzatvorenia dohody.

Odborné metódy psychologických činností pri práci s dieťaťom

- pozorovanie vzhľadu dieťaťa, jeho mimiky, pantomimiky, gestikulácie, reči, sociálneho správania, vzťah k sebe a iným predmetom,
- rozhovor,
- zber anamnestických údajov,
- metódy hodnotenia psychického vývinu dieťaťa v ranom veku pomocou vývinových škál,

- psychodiagnostické metódy zamerané na zistenie kognitívnych schopností, jednotlivých psychických funkcií, špeciálnych schopností, osobnostných charakteristík a emocionality.

Výchovné metódy práce s deťmi

V centre vytvárame podmienky pre napĺňanie vývinových a opatrovateľských potrieb detí. Zároveň sa podieľame na hľadaní bezpečného a stabilného prostredia, do ktorého deti odídu po ukončení pobytu. Prioritou je návrat detí do biologickej rodiny po úspešnej sanácii rodinného prostredia.

Pri práci s deťmi využívame v centre nasledujúce výchovné metódy:

- *Kladenie požiadaviek a kontrola ich plnenia* – požiadavky kladené na dieťa by mali byť primerané jeho veku a individuálnym schopnostiam, zdôvodniteľné, logické, sprevádzané adekvátnou gestikuláciou a mimikou.
- *Povzbudzovanie, posilňovanie pozitívneho správania sa* – pochvaly, pozitívne hodnotenie, prejavy neverbálnej komunikácie prejavy sympatie, vyjadrenie kladného emocionálneho stavu, materiálne spôsoby odmeny, umožnenie činnosti alebo zážitku, ktorý prináša dieťaťu uspokojenie.
- *Slovné pôsobenie a presvedčovanie* je dôležitým spôsobom výchovy, ktoré pôsobí na kognitívnu, afektívnu a konatívnu stránku osobnosti dieťaťa. Dôležitým faktorom je využitie dialogických metód (pred monológom), ktoré umožňujú dieťaťu zapájať sa do rozhovoru, diskusie, klásť otázky a pod. Slovné pôsobenie by malo obsahovať využitie názorných a demonštračných metód, príkladov zo života, z vlastných skúseností.
- *Osobný príklad (model, vzor)* – dieťa ho napodobňuje, identifikuje sa s ním, pričom ide o proces založený na princípe dobrovoľnosti. Model konkrétny, živou a zrozumiteľnou formou vyjadruje určitý spôsob života, názory a presvedčovania, hodnoty a hodnotové orientácie, zásady.
- *Výchova v činnostiach* – hra, učebné činnosti, pracovné činnosti, činnosti vo voľnom čase. Prostredníctvom hry dieťa spoznáva svet okolo seba, rozvíja svoje psychomotorické a pohybové zručnosti, rozširuje si svoje vedomosti, učí sa spolunažívať s ostatnými deťmi, čím sa rozvíjajú jeho sociálne zručnosti a pod.

Činnosti vo voľnom čase plnia rôzne funkcie, napr. zábavnú, relaxačnú, vzdelávaciu a zdravotnú.

- *Nácvik praktických činností* – pri pracovných činnostiach si dieťa utvára pozitívny vzťah k práci, postupne si uvedomuje jej význam v živote človeka. Rozvíja si rôzne pracovné zručnosti, ktoré môže využívať pri iných činnostiach, formuje si charakterové vlastnosti (trpezlivosť, usilovnosť, zodpovednejší prístup k povinnostiam). Staršie deti a mladých dospelých počas pobytu v centre zapájame do rôznych praktických činností s cieľom nadobudnúť potrebné zručnosti (napr. varenie, pranie, žehlenie, nákupy, finančná gramotnosť, a pod.). S dieťaťom najmenej rok pred dovŕšením plnoletosti, preberáme aj možnosti zabezpečenia si ďalšieho bývania po jeho prípadnom odchode z centra.

n) opis plánovania a vyhodnocovania výchovnej činnosti v samostatne usporiadaných skupinách
--

Výchovnú činnosť plánuje a vyhodnocuje vychovávateľ v spolupráci s deťmi, sociálnym pracovníkom a psychológom. Vychovávateľ pri plánovaní zohľadňuje ročné obdobie a preferencie detí. Výchovnú činnosť naplánuje písomne v dostatočnom predstihu a na službu nastupuje vychovávateľ s vypracovaným plánom výchovnej činnosti daného dňa.

Výchovná činnosť pozostáva z pravidelných a nepravidelných aktivít.

K pravidelným aktivitám zaradíme:

- prípravu na vyučovanie detí,
- rekreačná činnosť detí,
- záujmová činnosť detí,
- dobrovoľná účasť na nedeľných bohoslužbách,
- nácvik komunikačných zručností,
- osvojenie si hygienických návykov, starostlivosť o svoje osobné veci,
- pravidelné udržiavanie poriadku v izbách a spoločných priestoroch centra,
- dbanie o svoj fyzický vzhľad a čistotu oblečenia.

K nepravidelným aktivitám:

- účasť na športových podujatiach organizovanými centrom, príp. inými spolupracujúcimi subjektami (napr. turistika, korčuľovanie bowling,)

- účasť na kultúrnych podujatiach (výstavy výtvarných diel, návšteva múzea, kino, koncerty a divadlo),
- účasť na výletoch s rekreačným cieľom,
- účasť na letnom tábore,
- nácvik kultúrneho programu s deťmi a vystúpenia detí,
- hravé vzdelávacie aktivity (napr. dopravné ihrisko, planetárium).

Realizované aktivity sa vyhodnocujú ústne každý deň počas stretnutia skupiny, v rámci ktorého deti dostávajú priestor na vyjadrenie svojich emócií a postojov.

Z nepravidelných aktivít službukonajúci vychovávateľ vypracúva správu o konaní podujatia. Vychovávateľa vyhodnocujú výchovnú činnosť s dieťaťom písomne raz mesačne.

q) opis tvorby a vyhodnocovania čiastkových plánov individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa, opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho plánu odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou alebo plánu odbornej práce s plnoletou fyzickou osobou

Centrum pripraví v spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj s dieťaťom, **Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa** (ďalej len „IPROD“), ktorý pozostáva z nasledujúcich čiastkových plánov:

- plán sociálnej práce,
- plán výchovnej práce s dieťaťom,
- hlavné úlohy psychologickkej činnosti psychológa centra,

Na tvorbe čiastkových plánov IPROD-u sa zúčastňujú okrem odborného tímu centra aj vychovávateľ, profesionálny náhradný rodič, zástupcovia obce a orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, dieťa, rodič a iné blízke osoby dieťaťa.

Cieľ IPROD-u je totožný s plánom sociálnej práce s dieťaťom, ktorý vypracúva orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Ciele čiastkových plánov nadväzujú na cieľ IPROD-u.

Hlavné princípy pri vypracúvaní individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa sú:

- dobre poznať dieťa a jeho rodinu,

- pomôcť mu citlivým spôsobom pri adaptácii na nové prostredie,
- schopnosť poznať a prijať jeho minulosť,
- pomôcť mu prekonať straty,
- poskytnúť mu bezpečie a istotu,
- pomôcť mu udržiavať vzťahy s existujúcou vzťahovou osobou, podporovať vytváranie vzťahov,
- identifikovať potreby dieťaťa,
- schopnosť plánovať budúcnosť dieťaťa za účasti dieťaťa a rodiny.

Plán sociálnej práce vypracúva sociálny pracovník centra. Vychádza z posúdenia situácie dieťaťa a jeho rodiny a zohľadňuje najlepší záujem dieťaťa, preto pri jeho spracúvaní spolupracuje aj s dieťaťom a jeho rodinou. Plán sociálnej práce vypracuje písomne pre každé dieťa a aktualizuje ho podľa výsledku prehodnotenia plnenia úloh a výsledku prehodnotenia miery ohrozenia dieťaťa v určených termínoch. Súčasťou plánu sociálnej práce je i *Plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého*, ktorý sa spracúva najmenej rok pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa.

Plán výchovnej práce s dieťaťom v centre vypracúvajú vychovávatelia a profesionálni náhradní rodičia a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné spolu s dieťaťom. Zameriavajú sa na rozvoj vedomostí, schopností a zručností pre výchovu a starostlivosť o dieťa v zariadení podľa nasledujúcich kompetenčných kategórií:

- I. Opatrovateľské potreby, ktoré sú zamerané na fyzický vzhľad, zdravotný stav, vhodné ošatenie, osobné teritórium, vzťah k osobným veciam, k zdravej výžive.
  - Zabezpečenie vstupnej prehliadky u pediatra, preventívnej prehliadky u stomatóloga, návštevy odborných lekárov podľa odporúčania pediatra, dodržiavanie liečebného režimu v prípade ochorenia. Spolupráca pri zabezpečovaní súhlasu rodičov so zdravotníckymi úkonmi, napr. plánovaná operácia.
  - V prípade zdravotných problémov sa pre dieťa pripravuje strava v súlade s diétou, ktorú určí lekár (napr. bezlepková diéta). Pri zostavovaní jedálneho lístka sa zohľadňujú aj želania detí, pokiaľ nie sú v zásadnom rozpore so zásadami zdravého stravovania. Zabezpečuje sa rehabilitácia v zdravotníckom zariadení.

- Zabezpečenie kompletného vybavenia dieťaťa ošatením, obuvou, školskými pomôckami, hygienickými a inými potrebami.
  - Vedenie dieťaťa k osvojeniu si hygienických návykov, k starostlivosti o svoj vzhľad, o svoje osobné veci, vedenie k udržiavaniu poriadku vo svojom okolí a vzťahu k bezprostrednému okoliu.
- II. Vývinové potreby, rozpoznanie a kompenzácia vývinových oneskorení, najmä starostlivosť o zdravie, fyzický vývin, vzdelávací vývin, rozvoj osobných záujmov a záľub, samoobslužných činností, vyšších potrieb (kultúra, duchovné potreby, upevňovanie morálnych zásad), emocionálne potreby, upevňovanie sebaistoty, zmysluplné využitie voľného času.
- Poskytnutie psychologickej pomoci prijatému dieťaťu, ktorá je zameraná na zvládnutie adaptačných problémov a spracovaní smútku dieťaťa po vyňatí z rodinného prostredia.
  - V prípade potreby zabezpečenie psychologickej, špeciálno-pedagogickej, psychiatrickej a ďalšej odbornej diagnostiky a následnej odbornej starostlivosti.
  - Vzdelávanie dieťaťa v príslušnej škole (ZŠ, ŠZŠ, MŠ, stredné školy) spolupráca so školami, pomoc dieťaťu pri príprave na vyučovanie, na prijímacie skúšky, komisionálne skúšky a pod.
  - Zabezpečenie naplnenia duchovných potrieb s ohľadom na želanie rodičov a dieťaťa – dobrovoľná účasť na bohoslužbách, príprava na prvé sväté prijímanie, zabezpečenie krstu dieťaťa (ak o to požiada rodič).
  - Zabezpečenie hodnotného využitia voľného času podľa záujmu a predpokladov dieťaťa.
  - Nácvik kultúrneho programu s deťmi a vystúpenia detí na Najmilšom koncerte roka, organizovanom SPDDD Úsmev ako dar a ďalších podujatiach spojených s významnými kultúrnymi a spoločenskými udalosťami a sviatkami.
  - Zapájanie detí do „domácich“ prác v centre – pomoc pri príprave stravy, stolovaní a upratovaní spoločných priestorov.
  - Hodnotenie správania sa detí, ich výchovno-vzdelávacích výsledkov a aktivity pri zapájaní sa do výchovných činností pomocou bodovania, motivovanie mimoriadnou činnosťou (napr. individuálna účasť na kultúrnom podujatí so sprievodom), alebo vecnou odmenou.

III. Posilnenie vzťahov detí s biologickou rodinou, najmä podpora akceptácie rodiny, hľadanie jej silných stránok prostredníctvom priamych a nepriamych kontaktov, posilnenie pozitívneho obrazu o rodine v dieťaťi.

- Prípadové konferencie a stretnutia rodinného kruhu v spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany a ostatnými subjektami podieľajúcimi sa na sanácii rodinného prostredia.
- Poskytnutie sociálneho a psychologického poradenstva rodičom, ktorí spolupracujú pri sanácii rodinného prostredia.
- Zabezpečenie kontaktu detí s biologickou rodinou – návštevy v centre, spoločné vychádzky, krátkodobé pobyty v rodine, listy, telefonáty a pod.
- Poskytovanie informácií zákonnému zástupcovi o zdravotnom stave, školskom prospechu, správaní sa, aktuálnej úrovni psychického, fyzického a sociálneho vývinu dieťaťa.
- Poskytnutie psychologickej pomoci rodičom a deťom pri zvládnutí emocionálnych problémov pred a po stretnutí s dieťaťom.
- Zabezpečenie priamych a nepriamych kontaktov s rodičmi, ktorí sú vo výkone trestu – sprevádzanie detí na návštevy v zariadení, v ktorom sú rodičia vo výkone trestu, listy rodičom, fotografie, aktuálne informácie.

IV. Posilnenie bezpečných celoživotných vzťahov k iným dospelým, k rovesníkom, hľadanie náhradných rodín.

- Príprava dieťaťa na náhradnú rodinnú starostlivosť, sprevádzanie procesom nadväzovania osobného vzťahu medzi dieťaťom a žiadateľmi o náhradnú rodinnú starostlivosť, sprevádzanie dieťaťa na návštevy k žiadateľom o náhradnú rodinnú starostlivosť a krátkodobé pobyty u žiadateľov o náhradnú rodinnú starostlivosť.
- Následná starostlivosť o dieťa v náhradnej rodine, najmä poskytovanie poradenstva náhradným rodičom vo fáze adaptácie rodiny a dieťaťa na nové podmienky.
- Poskytovanie informačného poradenstva žiadateľom o náhradnú osobnú starostlivosť.
- Účasť detí na aktivitách iných organizácií a dobrovoľníkov. Účasť detí na kultúrnych, športových a rekreačných aktivitách usporiadaných školami a inými zariadeniami.

- V. Práca v profesionálnom tíme – dôležitosť tímovej práce pri starostlivosti o dieťa, vedie dieťa k postupnému preberaniu zodpovednosti za svoj život spolupodieľaním sa na plánovaní dlhodobých a krátkodobých cieľov, preberaniu zodpovednosti za rozhodnutia, poverovaním primeranými úlohami a motivovaním využívať pri tom pomoc iných.
- Mesačné pracovné stretnutia s profesionálnymi náhradnými rodičmi centra, návštevy v profesionálnych náhradných rodinách, metodické vedenie profesionálnych náhradných rodičov.
  - Poverovanie dieťaťa zodpovednosťou za čiastkové úlohy súvisiace s organizáciou činností v centre v rámci jeho schopností.
  - Vedenie Knihy života a fotoalbumu.
  - Spoluúčasť dieťaťa na plánovaní budúcnosti v krátkodobých a dlhodobých plánoch – budovanie identity a sebavedomia.

Vychovávateľa a profesionálni náhradní rodičia plán výchovnej práce vyhodnocujú spolu s dieťaťom (s ohľadom na vek a rozumové schopnosti) 1x mesačne.

Hlavné úlohy psychologickkej činnosti psychológa centra sa zameriavajú na podporu všestranného a harmonického vývinu dieťaťa, rozvíjanie pozitívneho vzťahu k sebe, emocionálnej stability a podporu pozitívnych stránok osobnosti dieťaťa. Hlavné úlohy a odporúčania pre všestranný a harmonický vývin dieťaťa sa vyhodnocujú minimálne dvakrát do roka. Zahŕňajú nasledovné činnosti:

- vykonávanie vstupnej (od prijatia dieťaťa do jedného mesiaca) a priebežnej psychodiagnostiky detí nachádzajúcich sa v samostatne usporiadanej skupine,
- vykonávanie vstupnej diagnostiky (od prijatia dieťaťa do jedného mesiaca) a sledovanie psychického vývinu detí vzhľadom na zohľadnenie jedinečných potrieb detí umiestnených v profesionálnych náhradných rodinách sa vykonáva pravidelne a kontinuálne,
- psychologická starostlivosť deťom pri adaptácii na nové prostredie a pozorovanie jej priebehu,
- psychologická starostlivosť deťom s ťažkosťami v prežívaní a správaní, preventívne a skupinové aktivity,

- aplikácia metód poradenskej psychológie a metód rodinného poradenstva pri voľbe postupov riešenia sociálnej situácie dieťaťa,
- v procese sanácie rodiny podieľanie sa na príprave dieťaťa na návrat do biologickej rodiny, monitorovanie priebehu stretnutí dieťaťa s rodinou a blízkymi osobami dieťaťa,
- príprava dieťaťa na náhradnú rodinnú starostlivosť,
- spolupráca pri vytváraní a vyhodnocovaní individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa,
- poskytovanie poradenstva v oblasti výchovy a starostlivosti o dieťa vychovávateľom a profesionálnym náhradným rodičom,
- vypracovanie správ o psychickom, fyzickom a sociálnom vývine dieťaťa,
- spolupráca s odborníkmi z oblasti starostlivosti o duševné zdravie.

Plnenie IPROD-u hodnotíme v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a zainteresovanými subjektami priebežne v závislosti od stanovených termínov plnenia úloh. Plán výchovnej činnosti raz mesačne, plán sociálnej práce a hlavné úlohy psychologickéj činnosti minimálne dvakrát ročne.

Plán odbornej práce s plnoletou fyzickou osobou – v prípade, že centrum pokračuje v starostlivosti po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, doplní do spisovej dokumentácie mladého dospelého *písomnú Dohodu o poskytovaní starostlivosti mladému dospelému* a *Plán osamostatňovania sa mladého dospelého*, ktorý je súčasťou plánu sociálnej práce. Súčasťou plánu osamostatňovania sa mladého dospelého je aj predpokladaný spôsob zabezpečovania si ďalšieho bývania. Ďalšie oblasti plánu zahŕňajú:

- vzdelávanie, príprava na povolanie,
- ekonomické zabezpečenie,
- sociálne začlenenie, vzťahy s pôvodným sociálnym prostredím a biologickou rodinou,
- upevňovanie sociálnych zručností potrebných pre samostatný život po odchode z centra.

Plán osamostatňovania sa mladého dospelého s ním prehodnocujeme dva krát ročne.

r) podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania a viery

Centrum vytvára podmienky pre široké spektrum činností. Deti sa venujú kreatívnym činnostiam – výrobe rôznych predmetov, kresleniu, maľovaniu, v rámci ktorých rozvíjajú estetické cítenie a manuálne zručnosti. Pravidelne sa venujú športovým činnostiam, napr. hraniu futbalu, bicyklovaniu, korčuľovaniu a prechádzkam. Okrem týchto činností navštevujú aj rozmanité kultúrne podujatia, zúčastňujú sa krúžkovej činnosti v centre voľného času, športových súťaží, besied a výletov do prírody. V období prázdnin zabezpečujeme deťom pobyt v detských táboroch podľa aktuálnej ponuky.

Podporujeme aj napĺňanie duchovných potrieb a prejavovanie náboženského vyznania, napr. dobrovoľnou účasťou na nedeľných bohoslužbách, pomocou pri príprave na prvé sväté prijímanie a zabezpečením krstu dieťaťa, ak o to požiada rodič.

s) opis zabezpečenia zdravotnej starostlivosti deťom a plnoletým fyzickým osobám, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre

Centrum zabezpečuje poskytovanie zdravotnej a preventívnej starostlivosti dieťaťu u pediatra a stomatóloga. Deťom z Košíc, ktoré sú umiestnené v centre, zariadenie pediatra a stomatóloga nemení. Deťom pochádzajúcim z iných častí Košického kraja, z dôvodu vzdialenosti, centrum zabezpečí pediatrickú starostlivosť v ambulancii pre deti a dorast v Košiciach, v mestskej časti sídliska KVP, kde centrum sídli.

Stomatologickú starostlivosť a vyšetrenia u iných odborných lekárov, podľa odporúčania pediatra, zabezpečí centrum deťom u odborných lekárov v rámci Košíc.

Deťom umiestneným v profesionálnych náhradných rodinách zabezpečujú poskytovanie pediatickej zdravotnej starostlivosti profesionálni náhradní rodičia v mieste ich trvalého bydliska. V prípade potreby odborných vyšetrení navštevujú s dieťaťom odborných lekárov podľa odporúčania pediatra. Kópie lekárskeho správ z týchto vyšetrení doručujú odbornému tímu centra.

Súhlas s potrebnou urgentnou hospitalizáciou dieťaťa dáva zdravotníckemu zariadeniu štatutárny zástupca DORKA n.o. a zároveň centrum informuje o hospitalizácii rodičov dieťaťa. Pri vopred plánovaných operáciách kontaktuje centrum zákonných zástupcov dieťaťa a zabezpečí ich písomný súhlas.

V prípade ochorenia dieťaťa dbáme na dodržiavanie liečebného režimu. Pri zdravotných problémov v oblasti výživy sa pre dieťa pripravuje strava s diétou, ktorú určí lekár. Naordinované lieky sú umiestnené v uzamknutej skrini v izbe vychovávateľov. Lieky podávajú deťom podľa odporúčania lekára vychovávateľa alebo profesionálni náhradní rodičia.

Ak je to možné a mladý dospelý súhlasí, zotrváva u pôvodného pediatra, prípadne sa rozhodne pre nového ošetrojúceho všeobecného lekára. Rovnako to platí aj v prípade stomatóloga alebo iných odborných lekárov. Lekárov navštevuje samostatne, prípadne ak o to požiada, v sprievode zamestnanca centra.

t) opis zabezpečenia školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb do 25 rokov veku (ďalej len „mladý dospelý“) po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti podľa § 55 zákona, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre

Centrum zabezpečuje zapísanie dieťaťa do základnej školy a materskej školy v mieste sídla centra. Deťom, ktoré pred príchodom do centra navštevovali špeciálnu základnú školu, príp. špeciálnu triedu na základnej škole, zabezpečí centrum vzdelávanie na Špeciálnej základnej škole Inžinierska 24 v Košiciach. Deti umiestnené v profesionálnych náhradných rodinách navštevujú materské a základné školy v mieste bydliska profesionálneho náhradného rodiča. Stredné školy s prihliadnutím na študijný odbor, ktorý si dieťa vyberá.

Ak dieťa pri umiestnení do centra už navštevuje strednú školu mimo Košíc a daný odbor sa vyučuje v Košiciach, zabezpečí centrum po konzultácii s dieťaťom a zákonným zástupcom dieťaťa, jeho prestup na strednú školu v Košiciach. Ak sa daný odbor v Košiciach nevyučuje, zabezpečí centrum dieťaťu ubytovanie v internáte pôvodnej školy.

Mladšie deti sú sprevádzané do a zo školy vychovávateľom alebo profesionálnym náhradným rodičom, staršie deti a stredoškooláci dochádzajú na vyučovanie a po vyučovaní do centra samostatne. V popoludňajších hodinách sa deti po príchode zo školy do centra pripravujú na vyučovanie s pomocou vychovávateľov alebo profesionálnych náhradných rodičov, stredoškooláci a študujúci mladí dospelí samostatne.

Ak sa dovŕšením plnoletosti dieťaťa, ktoré sa sústavne pripravuje na povolanie, skončí vykonávanie neodkladného, príp. výchovného opatrenia a nebol podaný návrh na

nariadenie ústavnej starostlivosti, centrum na základe písomnej žiadosti mladého dospelého bude pokračovať v starostlivosti, najdlhšie do konca školského roka.

Spoluprácu so školami zabezpečuje vychovávateľ, profesionálny náhradný rodič, sociálny pracovník a psychológ. Problémy súvisiace so vzdelávaním dieťaťa konzultujú vychovávateľa alebo profesionálni náhradní rodičia s odborným tímom centra. Centrum poskytuje deťom školské pomôcky.

Centrum môže vytvoriť podmienky podľa § 55, ods. 4 zákona č. 305/2005 Z. z., na predĺženie pobytu plnoletej fyzickej osoby, ktorej bola v centre poskytovaná starostlivosť do dovŕšenia 25 rokov veku, ak sa sústavne pripravuje na povolanie. Dĺžka pobytu je najviac 24 mesiacov.

u) opis práv dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre a opis práv rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre vrátane

Práva detí v centre vychádzajú z predpokladov zdravého vývinu dieťaťa, sú založené na etických a morálnych hodnotách, s rešpektom k ľudským právam a právam dieťaťa vychádzajúcich z Dohovoru o právach dieťaťa, Deklarácie práv dieťaťa a ustanovení Zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Dieťa má právo udržiavať kontakt s rodičom, ďalšími príbuznými a osobami, ku ktorým má blízky vzťah.

Po prijatí dieťaťa do centra prebieha jeho adaptácia na nové prostredie, z toho dôvodu rodičom a blízkym osobám dieťaťa odporúčame kontaktovať sa aj so sociálnym pracovníkom, príp. so psychológom centra.

Kontaktovať sa s dieťaťom môžu telefonicky v určených hodinách s ohľadom na denný program a školskú prípravu, zvyčajne od 19:00 do 20:00 hod., príp. môžu navštíviť dieťa osobne v priestoroch centra v určených hodinách – cez víkend alebo podľa dohody rodiča dieťaťa so zamestnancom centra, s ohľadom na denný program a školskú prípravu.

Stretnutie sa neuskutoční v tom prípade, ak to nedovolí zdravotný stav dieťaťa alebo rodiča, príp. ak sa rodič dostaví na stretnutie s dieťaťom a javí známky požitia alkoholu alebo iných návykových látok. V takom prípade dohodneme s rodičom iný termín.

Maloleté dieťa môže navštíviť aj blízka osoba dieťaťa alebo fyzická osoba, ktorá je dieťaťu známa.

Dieťa sa môže zdržiavať krátkodobo mimo centra u svojho rodiča, príp. blízkej osoby alebo fyzickej osoby, ktorá je mu známa. V tom prípade je blízka osoba dieťaťa alebo fyzická osoba, ktorá je mu známa povinná vopred absolvovať informačné poradenstvo v stanovenom rozsahu.

Informácie o dieťati, jeho zdravotnom stave, školskom prospechu, správaní sa a aktuálnej úrovni vývinu sú poskytované zákonnému zástupcovi sociálnym pracovníkom, príp. psychológom podľa záujmu rodiča.

V priestoroch centra na dostupnom mieste pre deti sa nachádza schránka na sťažnosti a podnety. Deti môžu svoju sťažnosť napísať aj anonymne. Tieto sťažnosti preveruje a rieši odborný tím v rámci stretnutia skupiny, v prípade potreby sa prizýva k ich riešeniu štatutárny zástupca centra. O postupe riešenia sťažnosti sa vyhotoví písomný záznam.

Dieťa má právo pri ochrane svojich práv požiadať o pomoc orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, iný štátny orgán, zariadenie, obec, vyšší územný celok, akreditovaný subjekt, školu, školské zariadenie alebo poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. To platí aj vtedy, ak dieťa nemôže o túto pomoc požiadať samo (vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť), ale prostredníctvom tretej osoby.

Deti sa môžu obrátiť, aj bez vedomia centra na orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, súd, prokuratúru a Linku detskej dôvery, telefonicky, poštou, príp. mailom. Kontaktné údaje (kontaktné adresy a telefónne čísla) na uvedené inštitúcie sú umiestnené na viditeľnom mieste vedľa schránky na sťažnosti a podnety v priestoroch centra. Na tento účel môžu využiť vlastné mobilné telefóny, mobilné telefóny starších detí, príp. počítače v učebni zariadenia alebo v škole na hodinách informatiky.

Člen odborného tímu počas návštev v profesionálnych náhradných rodinách individuálne komunikuje s dieťaťom a zisťuje jeho potreby.

Deťom je umožnené posielanie pošty príbuzným a takisto aj prijímanie pošty bez obmedzenia. Deti si hradia náklady spojené s posielaním pošty z vreckového, rozvíjajú si tak sociálne zručnosti, učia sa hospodáriť s vlastnými peniazmi a chápať ich hodnotu.

Vlastnenie a používanie mobilného telefónu je deťom umožnené s prihliadnutím na vek a mentálnu úroveň dieťaťa. Jeho používanie je možné v určených hodinách. Mobilný telefón deti dostávajú od vychovávateľa ráno tesne pred odchodom do školy a po príchode zo školy ho odovzdávajú. Mobilný telefón môžu opätovne používať vo večerných hodinách v čase od 19:00 do 20:00 hod., následne ho odovzdajú kvôli nerušeniu nočného pokoja a ostatných detí počas spánku. Cez víkendy, počas sviatkov a prázdnin mobilné telefóny môžu používať cez obedňajší odpočinok v čase od 13:00 do 15:00 hod., príp. vo večerných hodinách v čase od 19:00 do 20:00 hod. V čase trávenia spoločného času (napr. na výletoch cez víkendy, prázdniny a pod.) deti mobilné telefóny nechávajú buď v priestoroch centra v izbe vychovávateľa alebo po dohode s vychovávateľom, ak je to účelné, si ich vezmú so sebou.

Opis práv plnoletej fyzickej osoby

V prípade ak sa mladému dospelému bude poskytovať starostlivosť v samostatnej skupine má právo na:

- primerané bývanie, možnosť využívať spoločné priestory a prevádzkové zariadenia a vybavenie centra (práčku, sušičku, žehličku, TV, a pod.),
- rešpektovanie svojho súkromia (zaklopať pri vstupovaní do izby, a pod.),
- používať mobilné telefóny podľa vlastného uváženia s ohľadom na mravné hodnoty a rešpektovanie nočného pokoja,
- poskytnutie vreckového a vecného daru podľa § 65, ods. 1 písm. a) 2. bod zákona č. 305/2005 Z. z. v ustanovenej výške,
- poskytnutie príspevku na uľahčenie osamostatnenia sa mladého dospelého po ukončení poskytovania starostlivosti v centre (§ 65, ods. 1 písm. b) zákona č. 305/2005 Z. z.).

v) opis povinností dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis povinností rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, vrátane podmienok návštev v centre tak, aby návštevy nenarúšali program centra

Láska k dieťaťu je v rovnováhe s dodržiavaním určitých pravidiel. Deti sú po prijatí do centra oboznámené s tým, čo sa od nich očakáva, čo im je vysvetlené primeraným

a jasným spôsobom. Pravidlá im vymedzujeme jasne a konkrétne, aby vedeli, kedy ich prekročia a kedy nie.

Pomocou pravidiel sa naučia, že svoje osobné záujmy a potreby je nutné zladať a niekedy aj podriaďiť potrebám ostatných členov centra. Snažíme sa, aby sa s nimi stotožnili a prijali ich za svoje. Pomocou nich si zvyknú na pravidelný režim dňa. Tieto rituály a zvyky im prinášajú istotu a uľahčujú im orientáciu v priebehu dňa. Deti sa vďaka nim cítia isto a bezpečne.

Deti počas svojho pobytu v centre majú povinnosť:

- udržiavať poriadok vo svojich veciach a takisto dbať na dodržiavanie poriadku v priestoroch centra,
- dbať o svoj fyzický vzhľad, čistotu oblečenia,
- navštevovať školské zariadenie a pripravovať sa na vyučovanie v popoludňajších hodinách,
- dodržiavať nočný pokoj a nerušiť ostatné deti počas spánku, ísť spať v určenom čase podľa veku dieťaťa,
- dbať na ochranu osobného majetku, nepoškodzovať majetok ostatných detí a majetok centra,
- správať sa k ostatným deťom a dospelým zdvorilo a úctivo, úmyselne im neublížovať,
- vykonávať si povinnosti, ktoré im určí vychovávateľ centra.

Rodičia príp. blízke osoby majú povinnosť:

- platiť výživné podľa rozhodnutia súdu,
- prísť na návštevu upravení a v dobrom zdravotnom stave, neprísť pod vplyvom alkoholu alebo iných návykových látok,
- dostaviť sa na návštevu v čase návštevných hodín, príp. podľa dohody so zamestnancom centra,
- s dieťaťom sa vrátiť v stanovenom čase do centra (z vychádzky, z povoleného pobytu mimo centra).

Opis povinností plnoletej fyzickej osoby

V prípade ak sa mladému dospelému bude poskytovať starostlivosť v samostatnej skupine, bude povinný:

- byť slušný a úctivý voči zamestnancom, ostatným deťom a mladým dospelým v centre,
- rešpektovať a riadiť sa pokynmi zamestnancov centra,
- nepožívať žiadne alkoholické nápoje, príp. iné omamné látky, nefajčiť v priestoroch centra,
- udržiavať čistotu a poriadok v priestoroch centra,
- nepoškodzovať majetok centra,
- dodržiavať nočný klud (22:00 – 6:00 hod.) s ohľadom na ostatné deti a mladých dospelých v centre,
- pred opustením priestorov centra informovať sociálneho pracovníka, príp. službukonajúceho vychovávateľa, dodržať dohodnutý čas návratu s ohľadom na mladšie deti v centre,
- správať sa na verejnosti tak, aby nebolo poškodené dobré meno centra.

w) taxatívny opis výchovných prostriedkov, ktoré je možné uložiť za nedodržanie povinností, vrátane času ich trvania a možnosti prehodnotenia výchovného prostriedku, ak s jeho použitím dieťa a plnoletá fyzická osoba, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre nesúhlasia.

Vo výchove detí v centre sa sústreďujeme na kladné stránky osobnosti dieťaťa. Hľadáme oblasti, v ktorých sú deti úspešné a na tie sa zameriavame. Umožňujeme im prežívať úspechy, chválime ich aj za čiastkové pokroky, povzbudzujeme k ďalším výkonom. Takým spôsobom prispievame k utváraniu a posilneniu žiaducich spôsobov správania. Zameriavame sa na prácu s odmenami, výhodami a pochvalami. Metódy odmeňovania, ktoré uplatňujeme:

- sociálne odmeny – napr. pochvala, objatie, pohladenie, úsmev,
- individuálna odmena – účasť na atraktívnej činnosti, akciách organizovaných centrom alebo spolupracujúcimi subjektami.

Pri motivovaní detí vychádzame z toho, čo radi robia. Deti tak získavajú príjemný zážitok a prežívajú pozitívne emócie, preto majú tendenciu opakovať správanie, ktoré viedlo k odmene. Takýmto spôsobom dosiahneme, aby boli odmeny účinné a viedli k posilneniu žiaducich foriem správania sa.

Našou snahou je zabrániť negatívnym prejavom správania sa a predchádzať im. Cieľom vo výchove je dlhodobo pozitívne ovplyvniť správanie detí pomocou porozumenia, prijatia dieťaťa, oceňovaním a uznaním.

V konfliktnej situácii vymedzujeme hranice a dôsledne trváme na dodržiavaní pravidiel. Cieľom uplatňovania výchovných prostriedkov je rozvíjať ich zodpovednosť a pomôcť im porozumieť dôsledkom vlastného správania sa.

Pri nedodržaní povinností dieťaťa uplatňujeme nasledovné výchovné prostriedky:

- obmedzenie sledovania televízora a používania mobilného telefónu – pokiaľ dieťa neudržiava poriadok, nedodržiava nočný pokoj a úmyselne ruší deti počas spánku, nedbá na ochranu majetku a nevykoná službu podľa daného rozpisu, ktorý mu stanovil vychovávateľ centra,
- neúčast' na atraktívnej činnosti či akcii organizovanej centrom – pokiaľ sa dieťa nespráva zdvorilo a úctivo voči deťom a dospelým a úmyselne im ubližuje,
- zníženie sumy vreckového, príp. nevyplatenie dieťaťu v danom mesiaci vreckové (rozdiel medzi poskytnutým vreckovým a vreckovým, ktoré sa malo dieťaťu v mesiaci poskytnúť, sa poskytne v mesiaci nasledujúcom po mesiaci, v ktorom sa vreckové poskytlo v nižšej sume, alebo sa suma zodpovedajúca tomuto rozdielu uloží na osobný účet dieťaťa) – v prípade absencie z vyučovania,
- suma vreckového ustanovená na mesiac sa zníži o pomernú sumu vreckového pripadajúcu na počet dní, počas ktorých sa dieťa zdržiavalo bez súhlasu mimo centra.

O type výchovného prostriedku a čase jeho trvania rozhodne vychovávateľ podľa najlepšieho uváženia zohľadňujúc danú situáciu, osobnostné vlastnosti dieťaťa a jeho citové rozpoloženie. Časové trvanie výchovného prostriedku je v rozmedzí 1 až 3 dní. Pokiaľ dieťa nesúhlasí so stanoveným výchovným prostriedkom, výber výchovného prostriedku vychovávateľ prehodnotí v súčinnosti s odborným tímom centra a s dieťaťom tak, aby vplýval priaznivo na jeho psychický, fyzický a sociálny vývin.

Na komunitných stretnutiach prebiehajú sebahodnotenia detí, diskusie o dodržiavaní jednotlivých pravidiel a o možnostiach podpory funkčných pravidiel, ktoré sa flexibilne aktualizujú podľa potreby.

Centrum poskytuje starostlivosť mladému dospelému na základe písomnej dohody. V prípade vážneho porušenia podmienok tejto dohody, môže centrum od dohody odstúpiť.

Výchovné prostriedky u detí v profesionálnych náhradných rodinách

U detí do 6 rokov veku kladieme dôraz na upevňovanie vzťahu medzi dieťaťom a profesionálnym náhradným rodičom a zabezpečenie všetkých základných potrieb dieťaťa, vrátane potrieb istoty a bezpečia. V období od 1,5 roka veku dieťaťa do 3 rokov sa vyskytuje detský vzdor, ktorý súvisí s rozvojom osobnosti a budovaním osobných hraníc dieťaťa. Výchovné prostriedky v tomto období uplatňujeme bezprostredne po jeho neposlúchnutí, dávame mu jasnú spätnú väzbu a zároveň hranice zdravo utvrdzujeme. Vo výchove sa zameriavame na pozitívne stránky dieťaťa, ktoré pochvalou a povzbudzovaním posilňujeme.

x) spôsob poskytovania vreckového podľa § 66 zákona

Podľa § 65 zákona č. 305/2005 Z. z. centrum poskytuje vreckové:

- dieťaťu, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia súdu,
- mladému dospelému, pre ktorého sú vykonávané opatrenia podľa § 55 zákona č. 305/2005 Z. z., ak sa pripravuje na povolanie.

Účelom mesačného poskytovania vreckového v centre podľa § 66 zákona č. 305/2005 Z. z., je usmerňovanie sociálneho vývinu dieťaťa a mladého dospelého. O spôsobe využitia vreckového rozhoduje dieťa. Vychovávateľ a profesionálny náhradný rodič, ak má v starostlivosti dieťa vo veku od šiestich rokov, poskytuje dieťaťu pri nakladaní s vreckovým pomoc, ktorá zohľadňuje jeho vek a rozumovú vyspelosť. Pri odovzdaní vreckového vychovávateľom, príp. profesionálnym náhradným rodičom, dieťa potvrdzuje jeho prevzatie svojím podpisom v zázname o nakladaní s vreckovým.

Ak je to účelné vreckové poskytujeme dieťaťu vo viacerých splátkach v mesiaci, príp. môžeme dieťaťu uschovať vreckové s jeho súhlasom na určitý čas.

Z dôvodu výchovného pôsobenia môžeme dieťaťu poskytnúť vreckové aj v nižšej sume, ako je ustanovená suma vreckového. Rozdiel medzi poskytnutým vreckovým a vreckovým, ktoré sa malo dieťaťu v mesiaci poskytnúť, sa poskytne v mesiaci nasledujúcom po mesiaci, v ktorom sa vreckové poskytlo v nižšej sume, alebo sa suma

zodpovedajúca tomuto rozdielu uloží na osobný účet dieťaťa. V takomto prípade centrum dieťaťu primeraným spôsobom vysvetlí dôvod a umožní dieťaťu s ohľadom na jeho vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť svoj názor.

Suma vreckového sa dieťaťu zníži o pomernú sumu vreckového pripadajúcu na počet dní, počas ktorých sa dieťa zdržiavalo bez súhlasu mimo centra.

Mladý dospelý si preberá vreckové od sociálneho pracovníka oproti podpisu v internom doklade o vyplatení vreckového a o spôsobe jeho využitia rozhoduje samostatne.

y) opis postupu v rizikových situáciách pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie v centre, vrátane postupu pri nedovolenom opustení centra dieťaťom, pri úraze dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, vážnych nezhodách medzi deťmi a deťmi a zamestnancami centra

V rizikových situáciách pre dieťa a plnoletú fyzickú osobu, ako sú napr. nehody medzi deťmi alebo plnoletými fyzickými osobami, príp. konflikt medzi dieťaťom a zamestnancom centra alebo plnoletou fyzickou osobou a zamestnancom centra, vychovávateľ je povinný riešiť danú situáciu okamžite a následne informovať osobne o danej situácii odborný tím, riaditeľa centra, príp. zápisom do Knihy denných hlásení.

Nezhody medzi deťmi a deťmi a plnoletými fyzickými osobami a nehody medzi deťmi alebo plnoletými fyzickými osobami a zamestnancami centra

Vychovávateľ sa snaží rozpoznať rozvíjajúcu sa krízu hneď v jej začiatkoch, spozornie už vtedy, keď u dieťaťa, príp. u mladého dospelého vníma zvýšenú nervozitu. Nekritickým, nehodnotiacim spôsobom sa snaží zistiť, čo zvýšilo nervozitu u dieťaťa, príp. u mladého dospelého. Snaží sa odľahčiť situáciu, prípadne dieťa objat' a vypočuť si ho.

Ak nastane situácia, ktorá je pre deti nebezpečná, vychovávateľ (prípadne profesionálny náhradný rodič) izoluje dieťa od skupiny ostatných detí do samostatnej miestnosti, v ktorej následne umožní dieťaťu ventiláciu emócií – nechá dieťa vykričať sa a upokojiť sa. Vychovávateľ v priebehu riešenia rizikovej situácie zostáva pokojný, nenecháva sa vtiahnuť do krízy. Ak sa dieťa začína upokojovať, vychovávateľ nastaví hranice a následne vytrvá na svojich požiadavkách.

Ak dieťa stráca nad sebou kontrolu, ktorá vyústi do fyzického násillia voči ostatným deťom, príp. vychovávateľovi, vychovávateľ privolá pomoc podľa závažnosti situácie

(člena odborného tímu, iného službukonajúceho sociálneho pracovníka v rámci ďalších zariadení v spoločnej budove, rýchlu zdravotnú pomoc, políciu, a pod.).

Keďže počas krízy dieťa produkuje veľa energie, po určitom čase nastáva vyčerpanie a napätie sa redukuje. Dieťa sa fyzicky a emocionálne upokojí. Vychovávateľ obnoví komunikáciu s dieťaťom. Je to priestor na prehodnotenie správania dieťaťa a určenie pravého dôvodu konania, zároveň vychovávateľ využije túto príležitosť na znovuzískanie dôvery a rešpektu. Tento moment je obvykle veľmi poučný a výrazne prispieva k redukcii ďalších kríz. Dieťa a vychovávateľ spoločne uzavrujú incident. Ak to nie je možné ihneď po krízovej situácii, stretnú sa neskôr a uzavrujú incident tak, aby výsledok pôsobil preventívne pre ďalšie krízové udalosti.

Ak nastane nehoda medzi dieťaťom, príp. mladým dospelým a zamestnancom centra, zamestnanec centra postupuje citlivo a individuálne a koná v najlepšom záujme dieťaťa, príp. mladého dospelého a to s možnosťou využitia deeskalačných techník.

Opis postupu použitia deeskalačných techník:

V kontakte s dieťaťom, príp. s mladým dospelým so známkami agresivity je potrebné od dieťaťa, príp. od mladého dospelého udržiavať bezpečnú vzdialenosť a nestávať sa k nemu čelom, vhodnejšie je pristupovať k nemu zo strany, nie však zozadu. Je žiaduce udržiavať očný kontakt, ale len krátky. Obracať sa dieťaťu, príp. mladému dospelému chrbtom, môže byť riskantné.

Pri komunikácii s dieťaťom, príp. s mladým dospelým, by sa mu nemalo odporovať. Zamestnanec centra by mal skúšať vyjadrovať porozumenie pre to, čo dieťa, príp. mladý dospelý zdieľa, napr. opakovať po ňom čo hovorí a overovať si, či mu zamestnanec centra správne rozumel. Sám zamestnanec centra, by mal hovoriť pokojne, nekonfrontačne.

Slovné útoky zo strany dieťaťa, príp. mladého dospelého je žiaduce prehliadať. V reakcii na dieťa, príp. na mladého dospelého je nutné vyhýbať sa používaniu vyhrážok a ultimát. Zamestnanec centra prípadne môže vyjadriť svoje vlastné pocity (vrátane pocitu strachu), ale bez toho, aby dieťaťu, príp. mladému dospelému poskytol pocit, že vyvolávaním strachu môže niečo dosiahnuť.

Zhody v dialógu s dieťaťom, príp. s mladým dospelým je možné dosiahnuť tým, že sa hovorí o tom, čo obe strany považujú za pravdivé, čo obidve strany považujú za

všeobecne platné princípy a taktiež tým, že sa dieťaťu, príp. mladému dospelému prizná nárok na jeho pocity a hodnotenie.

Pokiaľ je to možné, je vhodné ponúkať dieťaťu, príp. mladému dospelému niekoľko alternatív k riešeniu jeho situácie a preberať ich s ním. A taktiež sa pýtať dieťaťa, príp. mladého dospelého na to, čo by mu podľa neho mohlo pomôcť.

Je dobré pokúšať sa dosiahnuť toho, aby komunikácia s dieťaťom, príp. s mladým dospelým prebiehala po sediačky. V závislosti od situácie je potrebné zvážiť a vyhnúť sa dotykom, k dieťaťu, príp. k mladému dospelému nie je vhodné sa približovať. Niekedy pomôže aj odvedenie pozornosti, napríklad ponúknutie nápoja alebo zmena činnosti.

Pokiaľ je prítomných viac zamestnancov centra, mal by s dieťaťom, príp. s mladým dospelým komunikovať vždy len jeden. Komunikácia s viacerými ľuďmi môže znížiť u dieťaťa, príp. u mladého dospelého pocit kontroly nad vývojom situácie. Je potrebné si stále udržiavať voľnú cestu k opusteniu zdieľaného priestoru, keby sa agresivitu dieťaťa, príp. mladého dospelého nepodarilo zastaviť. Je potrebné sa dopredu postarať o to, aby si zamestnanec centra mohol rýchlo privolať pomoc.

Pokiaľ sa nepokoj dieťaťa, príp. mladého dospelého spojený s verbálnym útočením stále stupňuje a potom náhle jeho reč utíchne, v jeho tele je viditeľná tenzia a pokiaľ sa naviac dieťa, príp. mladý dospelý k zamestnancovi centra priblíži a uprene ho pozoruje, je veľmi pravdepodobné, že dôjde k fyzickému napadnutiu. Potom je prioritou bezpečie zamestnanca centra. Aj keď sa agresivite nepodarilo predísť, po použití obmedzujúcich opatrení má deeskalačný proces pokračovať.

Postup pri sebapoškodzovaní

V prípade sebapoškodzovania alebo pri poruchách príjmu potravy dieťaťa, príp. mladého dospelého oznámi vychovávateľ/profesionálny náhradný rodič udalosť psychologičke centra, ktorá v najbližšom možnom termíne zrealizuje krízovú intervenciu. Ak dôjde k rozsiahlemu sebapoškodzovaniu, či sebavražednému pokusu je okamžite kontaktovaná lekárska pomoc, zodpovedný zástupca centra, psychológ a riaditeľ centra. O mimoriadnej udalosti je službukonajúcim vychovávateľom vyhotovený písomný záznam, zápis do knihy denného hlásenia a do knihy úrazov. Následne riaditeľ v spolupráci s odborným tímom a s príslušnými vychovávateľmi kontaktuje odborných pracovníkov (ošetrojúci lekár, psychoterapeut, pedopsychiater).

Postup pri úraze

Ak niektoré dieťa, príp. mladý dospelý utrpí úraz, ktorý nie je potrebné ošetriť lekárom, ošetrí ho službukonajúci vychovávateľ alebo profesionálny náhradný rodič primeraným spôsobom a pozoruje dieťa aspoň 24 hodín od úrazu. Úraz a spôsob ošetrovania zaeviduje v Zošite úrazov/Záznamoch o zdravotnom stave dieťaťa, v knihe denného hlásenia a následne informuje o úraze zodpovedného zástupcu centra a riaditeľa centra.

Ak dieťa utrpí úraz, ktorý si vyžaduje ošetrovanie lekárom, službukonajúci vychovávateľ alebo profesionálny náhradný rodič zabezpečí presun dieťaťa na lekárske ošetrovanie. Po návrate z ošetrovania zaznamená úraz v Zošite úrazov/Záznamoch o zdravotnom stave dieťaťa, v knihe denného hlásenia, zabezpečí odovzdanie lekárskeho záznamu o ošetrovaní úrazu detskej lekárke. Informácie podá zodpovednému zástupcovi centra a riaditeľovi centra.

V prípade úrazu, ktorý ohrozuje život dieťaťa, príp. mladého dospelého, službukonajúci vychovávateľ alebo profesionálny náhradný rodič podá dieťaťu prvú pomoc, privolá rýchlú zdravotnú pomoc na tel. čísla 155 alebo 112 a postupuje podľa pokynov zdravotníkov. Následne okamžite informuje zodpovedného zástupcu centra a riaditeľa centra.

Postup pri nedovolenom opustení centra dieťaťom

Dieťa, pre ktoré centrum vykonáva opatrenie pobytovou formou, sa môže zdržiavať mimo centra len so súhlasom centra. Centrum o tejto skutočnosti vedie záznam.

- 1) Pri nedovolenom opustení centra dieťaťom alebo ak sa dieťa nevráti v určenom čase z vychádzky, vychovatelia bezodkladne oznamujú túto skutočnosť nadriadenému a rovnako bezodkladne útvaru Policajného zboru. Sociálny pracovník, príp. psychológ následne dá vedieť túto skutočnosť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, rodičovi dieťaťa a súdu, ktorý nariadil ústavnú starostlivosť, neodkladné opatrenie alebo uložil výchovné opatrenie. Centrum bezodkladne informuje príslušného prokurátora, o tom, že došlo k mimoriadnej situácii. Zároveň ihneď informuje a zasiela elektronickou poštou stručné hlásenie o mimoriadnej udalosti, ktorého prílohou je dôsledne vyplnený formulár „*Mimoriadne udalosti a úteky z CDR*“. Hlásenie o mimoriadnej udalosti centrum zasiela kancelárii generálneho riaditeľa a generálneho tajomníka

služobného úradu Ústredia PSVR, tlačovému a komunikačnému oddeleniu Ústredia PSVR, riaditeľke odboru vykonávania opatrení SPODSK Ústredia PSVR, vedúcemu oddelenia centier pre deti a rodiny Ústredia PSVR a príslušnému koordinátorovi.

- 2) Ak centrum umožnilo dieťaťu pobyt mimo centra u rodičov alebo blízkych osôb, a dieťa sa v dohodnutom čase nevrátilo späť do centra, centrum bezodkladne vyzve rodiča alebo blízku osobu k návratu dieťaťa a zároveň ihneď túto skutočnosť nahlási útvaru Policajného zboru a o situácii informuje orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a súd, ktorý nariadil ústavnú starostlivosť, neodkladné opatrenie alebo uložil výchovné opatrenie a postupuje ďalej podľa bodu 1.

Mimoriadnou udalosťou je:

- útek bez pomoci inej osoby a bez použitia násilia,
- útek dieťaťa zo zariadenia za použitia fyzického násilia alebo za pomoci inej osoby,
- čin násilného alebo sexuálneho charakteru, ktorého je obeťou alebo páchatelom dieťa umiestnené v zariadení, a to aj v prípade, ak k činu došlo mimo zariadenia,
- mučenie, kruté, neľudské, ponižujúce zaobchádzanie s dieťaťom alebo iné hrubé porušenie práv dieťaťa počas jeho umiestnenia v zariadení,
- úmrtie dieťaťa umiestneného v zariadení a ujma na zdraví dieťaťa, ku ktorej došlo v dôsledku násilného konania iných osôb,
- iná udalosť narušujúca výkon neodkladných opatrení a pobytových výchovných opatrení.

V Košiciach dňa 05.01.2026

Ing. Martina Deliová
riaditeľka DORKA, n.o.